

Voedselconcurrentie tussen honingbij en wilde bij?

**Interview met Linde Slikboer
door Mirjam de Neef**

Naar aanleiding van het artikel in Klimop voorjaar 2023, “Over biodiversiteit, bijen en bloemen”, voerde Mirjam de Neef een gesprek met Linde Slikboer - die een wat andere kijk heeft op de al dan niet bestaande voedselconcurrentie tussen honingbijen en wilde bijen. Lees ook het artikel in Klimop voorjaar 2023.

Waar kennen we jou van?

Ik ben bijenonderzoeker bij EIS Kenniscentrum Insecten. Je zou me op televisie gezien kunnen hebben bij BinnensteBuiten of Vroege Vogels.

Je werkt dus voor EIS kenniscentrum insecten. Hoe is dit zo gekomen?

Al mijn hele leven ben ik geïnteresseerd in insecten. Na mijn studie heb ik een vlindernet gekocht en ben ik onderzoek gaan doen naar bijen in mijn eigen regio. Ik vond toen wat zeldzame soorten en legde contact met EIS. Ze vroegen me toen om te helpen

bij wat bijenprojecten. Uiteindelijk ben ik daar gebleven.

Wat zijn de projecten waar je je bij EIS mee bezig hebt gehouden en nog? En kun je hier wat meer over vertellen?

We doen veel inventarisaties van natuurgebieden, steden en bermen. Dan kijken we welke soorten bijen er in een gebied voorkomen en of dat met de jaren verandert. De laatste jaren houd ik me veel bezig met insecten op dijken (project Rijke Dijken). De binnendijken in de delta blijken een heel belangrijk leefgebied voor allerlei bijzondere soorten, en ook de algemene soorten die essentieel zijn voor het ecosysteem van het agrarisch gebied (zie foto).

Wat zijn de verschillen tussen wilde bijen en de honingbij?

Veruit de meeste wilde bijen leven solitair, zij hebben geen volk. Dat is het belangrijkste verschil in de levenswijze. Er zijn in Nederland honderden soorten wilde bijen, die allemaal anders zijn in uiterlijk en gedrag. De honingbij is maar één soort, die meestal door mensen gehouden en verzorgd wordt. In de loop der jaren is er veel gefokt met honingbijen om ondersoorten te krijgen die bijvoorbeeld meer honing geven of minder agressief zijn. De ondersoort die van nature in Europa voorkomt is zeldzaam geworden. Hoe de honingbij nu in Nederland leeft is dus niet natuurlijk.

Hoe sta jij in de discussie over de voedselconcurrentie door de honingbij?

Die voedselconcurrentie is inmiddels door allerlei onderzoeken wetenschappelijk aangetoond. In allerlei situaties (bijv. heideterreinen, steden, velden lavendel) vonden onderzoekers minder wilde bijen op plekken waar honingbijenkasten stonden, en andersom. Het is ook erg

vanzelfsprekend dat die concurrentie bestaat, die is er ook in de natuur tussen soorten. Ook wordt het voedsel van alle bijen – bloeiende planten – steeds schaarser. De honingbij heeft, door haar onnatuurlijke situatie, daarbij een “oneerlijke” concurrentiepositie. Imkers verplaatsen de bijen naar plekken met meer bloemen en voeren ze in slechte tijden soms bij met suikerwater. Natuurlijk is die concurrentie niet dé reden dat het slecht gaat met wilde bijen. Dat komt vooral doordat bijen steeds minder voedsel en veilige plekken voor hun nest kunnen vinden in ons intensief gebruikte landschap. De aanwezigheid van (veel) honingbijenkasten kan dan wel een extra probleem voor wilde bijen zijn.

Wat kunnen wij als gewone burgers doen om de wilde bij en andere insecten te helpen?

We kunnen onze tuin wat natuurlijker inrichten. Tegels eruit en zo veel mogelijk groen erin. Het mooist is het om spontaan de wilde planten op te laten komen. Die noemen we “onkruid”, maar het zijn de beste planten voor onze insecten, omdat ze hier van nature voorkomen en daarom perfect passen bij de plek waar ze groeien. Verder kunnen we de gemeente vragen om minder vaak en anders te maaien. En we kunnen anderen vertellen over het belang van bijen en andere insecten. Met sommige populaire bijenmaatregelen zou ik terughoudend zijn: bijenhotels zijn vaak niet zo goed gemaakt; bloembollen bevatten vaak

gif of zijn uitheems; inzaaien van bermen een dergelijke is meestal geen goed idee - want verstorend voor de bodem en de ingezaaide planten passen vaak niet bij de groeiplaats. Op bijvoorbeeld bestuivers.nl vind je meer informatie.

Te raadplegen literatuur: Zie het overzicht op bestuivers.nl/concurrentie.